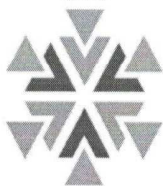

Crna Gora

DECENIJA
OBNOVE
NEZAVISNOSTI
HILJADU GODINA
DRŽAVNOSTI
2016

Da je vječna Crna Gora

DRŽAVNA IZBORNA KOMISIJA

Informacija

***o realizovanim aktivnostima Državne izborne komisije
u primjeni odredaba Zakona o biračkom spisku i Zakona
o izboru odbornika i poslanika***

Podgorica, 19.08.2016. godine

Sadržaj:

Vršenje nadzora nad primjenom Zakona o biračkom spisku i utvrđeni rezultati nadzora.....	3
Preduzete aktivnosti koje se odnose na obavezu edukacije opštinskih izbornih komisija i članova biračkih odbora po pitanju elektronske identifikacije birača	5
Mjere kontrole koje će Državna izborna komisija preduzeti u pogledu utvrđivanja vjerodostojnosti potpisa podrške birača izbornim listama	6
Aktivnosti koje Državna izborna komisija preduzima na blagovremenom obezbjeđenju izbornog materijala i stvaranju svih uslova za održavanje predstojećih parlamentarnih i lokalnih izbora u četiri opštine	7

Vršenje nadzora nad primjenom Zakona o biračkom spisku i utvrđeni rezultati nadzora

Državna izborna komisija u skladu sa nadležnostima propisanim čl. 26-30 Zakona o biračkom spisku svakodnevno prati i vrši kontrolu promjena u biračkom spisku i ukazuje Ministarstvu unutrašnjih poslova na eventualne nepravilnosti.

U tom smislu Komisija je donijela Pravilnik o načinu i postupku vršenja kontrole biračkog spiska.

Treba napomenuti da birački spisak u skladu sa novim zakonom nije formiran 1. novembra 2014. godine, već krajem januara 2015. godine. Tom prilikom je konstatovano da se za veliki broj birača (88.826) pojavila razlika podataka o biračkom mjestu na kojem birač glasa.

U vezi sa tim Državna izborna komisija je tražila od Ministarstva da se dostavi vrsta i struktura navedenih promjena i podatak da li se dostavljaju obavještenja o promjenama. I pored više urgencija od strane Državne izborne komisije upućenih Ministarstvu unutrašnjih poslova, Komisija nije dobila odgovor.

Nakon formiranja Službe krajem 2015. godine, na poslovima kontrole i nadzora su shodno aktu o sistematizaciji Službe Državne izborne komisije raspoređena dva službenika, dok su nakon sprovedenog postupka prijema od 11.07.2016. godine angažovana još dva službenika na istim poslovima.

U dosadašnjem periodu urađeno je sljedeće:

Državna izborna komisija je do 18.08.2016. izvršila kontrolu za 34682 promjene u biračkom spisku, a odnose se na:

Ispravka u registru rođenih: 15;

Poništenje upisa u registru umrlih: 5;

Preimenovanje adrese: 12175;

Promjena adrese: 2577;

Promjena ličnog imena: 78;

Promjena prebivališta: 726;

Upis drugih činjenica u registru rođenih: 213;

Utvrđivanje prebivališta: 3;

Promjene biračkih mjesta po osnovu odluka o biračkim mjestima: 18890.

Načelna je primjedba da upise u birački spisak ne prati rješenje o promjeni i adekvatna dokumentacija koja je potrebna. U velikom broju slučajeva nema rješenja na osnovu kojeg je izvršena promjena, već je dostupan samo zahtjev građanina.

Za jedno lice je utvrđeno prebivalište godinu ranije od datuma rođenja.

Neposrednim uvidom utvrđeno je da nisu bile dostupne odluke opštinskih izbornih komisija Budva i Herceg Novi o utvrđivanju biračkih mjesta, a na osnovu koje je izvršena promjena biračkih mjesta za 5593 birača.

Nakon raspisivanja izbora 11.07.2016. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova objavilo je numerički tabelarni prikaz podataka o promjenama nastalim u biračkom spisku u cjelini i po jedinicama lokalne samouprave u odnosu na birački spisak po kojem su održani izbori za predsjednika Crne Gore 07.04.2013. godine.

Po navedenom izvještaju, broj birača kojima je promijenjeno biračko mjesto je 121.682, a prema podacima iz biračkog spiska koji su aplikacijom dostupni Državnoj izbornoj komisiji, do promjene biračkog mjesta došlo je kod 114.201 birača (po osnovu odluka opštinskih izbornih komisija o biračkim mjestima, promjenom adrese i promjenom prebivališta).

Prilikom formiranja biračkog spiska od strane Ministarstva unutrašnjih poslova na dan 21.01.2015. godine došlo je do promjene biračkog mjesta kod 88.826 birača (broj akta MUP-a: 007/15-15506/2 od 01.04.2015. godine). Nakon navedenog datuma uvidom Državne izborne komisije konstatovano je da je na dan raspisivanja izbora bilo 114.201 promjena biračkog mjesta, dok se u izvještaju MUP-a konstatuje da su izvršene 121.682 promjene.

Državna izborna komisija obratila se Ministarstvu unutrašnjih poslova zahtjevom br.348 od 02.08.2016. godine kojim je traženo da u najkraćem roku, a najdalje do 05.08.2016. godine dostave informacije o tačnom broju nastalih promjena ukupno u Crnoj Gori i po jedinicama lokalne samouprave, njihovoj strukturi po vrstama, kao i razlozima zašto je do pojedinih vrsta promjena došlo. Traženo je da se posebno detaljno iskažu podaci vezano za promjenu biračkog mjesta i podaci za koliki broj birača su uredno dostavljena obavještenja o promjenama, te da li ima slučajeva da su članovi istog porodičnog domaćinstva sa istom adresom i prezimenom raspoređeni na različita biračka mjesta i koji su razlozi usloveli takve promjene.

Ministarstvo unutrašnjih poslova nije dostavilo odgovor. Povodom navedenog, Državna izborna komisija uputila je urgenciju br.380 od 15.08.2016. godine kojom je insistirala na dostavljanju objašnjenja i dostavljanju podataka. Do danas Ministarstvo unutrašnjih poslova nije dostavilo odgovor, što je nedopustivo sa aspekta kvalitetnog vršenja nadzora od strane Državne izborne komisije.

Državna izborna komisija nije od MUP-a dobila informaciju da li je Ministarstvo ispunilo propisanu obavezu iz člana 12 stav 9 Zakona o biračkom spisku i obavijestilo birače o izvršenim promjenama u biračkom spisku.

Državna izborna komisija je uvidom i kontrolom ustanovila da na dan 16.08.2016. godine 6.554 birača nema određeno biračko mjesto.

U Crnoj Gori na dan 18.08.2016. godine evidentirano je 1203 biračka mjesta. Sve opštinske izborne komisije donijele su rješenja o određivanju biračkih mjesta.

Na isti dan pet biračkih mjesta u Crnoj Gori ima više od 1.000 birača, što je suprotno odredbama Zakona o izboru odbornika i poslanika, a što upućuje na zaključak da može doći do novih promjena broja biračkih mjesta.

Imajući u vidu navedeno, ukazujemo da Zakon o biračkom spisku propisuje da Državna izborna komisija vrši nadzor nad primjenom Zakona i vrši stalnu kontrolu biračkog spiska. Međutim, u okviru zakonskih ovlašćenja DIK-a nisu propisana upravno-pravna ovlašćenja, već se nadležnost Državne izborne komisije ograničava na sprovođenje pojedinih radnji koje u konačnom imaju za cilj da ukažu Ministarstvu unutrašnjih poslova na potrebu otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Preduzete aktivnosti koje se odnose na obavezu edukacije opštinskih izbornih komisija i članova biračkih odbora po pitanju elektronske identifikacije birača

Nakon donošenja izmjena i dopuna Zakona o izboru odbornika i poslanika dio odredbi zakona koje se tiču novina, a posebno primjene člana 68a tj. elektronskih uređaja za identifikaciju birača, imao je odložni rok primjene tj. 01. novembar 2014. godine. Prije toga, trebalo je da bude doneseno uputstvo o načinu korišćenja elektronskih uređaja za identifikaciju birača. Zakon je odredio da je nadležni organ za nabavku uređaja i donošenje uputstva Ministarstvo unutrašnjih poslova. Elektronski uređaji za identifikaciju birača nabavljeni su krajem 2015. godine, a Uputstvo za njihovo korišćenje doneseno je početkom 2016. godine.

Državna izborna komisija je odmah nakon donošenja Uputstva donijela potrebna podzakonska akta i organizovala edukaciju Opštinske izborne komisije Tivat i biračkih odbora u toj opštini u cilju pripreme i obuke izbornih organa za lokalne izbore koji su održani 17. aprila 2016. godine.

Državna izborna komisija je usvojila Plan obuka biračkih odbora i 10. juna 2016. godine otpočela edukaciju opštinskih izbornih komisija za još 22 opštine. Edukacija opštinskih izbornih komisija za rad sa elektronskim uređajem za identifikaciju birača i upoznavanje sa ostalim novinama u izbornom zakonodavstvu završeni su 23. juna 2016. godine.

Državna izborna komisija je usvojila Operativni izborni plan za organizaciju izbora za poslanike u Skupštinu Crne Gore zakazanih za 16. oktobar 2016. godine. (u prilogu)

Prema sadašnjim podacima, za preko 1.200 biračkih mjesta treba imenovati i obučiti po 10 članova stalnog sastava biračkih odbora (oko 12.000 ljudi) i zavisno od broja prijavljenih i potvrđenih izbornih lista približno još toliko lica.

U cilju obezbjeđenja dovoljnog broja lica koja posjeduju znanja i sposobnosti za edukaciju članova biračkih odbora, Državna izborna komisija je donijela Pravilnik o procedurama i kriterijumima za izbor i angažovanje trenera i edukatora za obuku članova biračkih odbora i raspisala javni poziv za izbor trenera

za obuku edukatora i članova biračkih odbora. Kako navedenim javnim pozivom nije obezbijeđen dovoljan broj kandidata za trenere (odabrano je 10 kandidata) raspisan je novi javni poziv za izbor još pet kandidata, koji se završava 19.08.2016. godine.

Procjena je Državne izborne komisije da je za kvalitetnu obuku biračkih odbora osim trenera potrebno angažovati još oko 200 edukatora. Podrazumijeva se obaveza članova opštinskih izbornih komisija da vrše i organizuju edukaciju članova biračkih odbora, koja je uostalom njihova zakonska obaveza.

U kompletnom procesu stvaranja uslova za edukaciju biračkih odbora, Državna izborna komisija je imala ekspertsku podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori.

Ono što je ozbiljan rizik, a na šta je Državna izborna komisija ukazivala i ranije, su rokovi propisani zakonom za dostavljanje predloga i imenovanje članova biračkih odbora. S tim u vezi, Državna izborna komisija je Operativnim izbornim planom predvidjela pokretanje inicijative kod političkih subjekata i opštinskih izbornih komisija da se birački odbori imenuju prije krajnjeg roka propisanog zakonom (najkasnije 10 dana prije izbora).

Mjere kontrole koje će Državna izborna komisija preduzeti u pogledu utvrđivanja vjerodostojnosti potpisa podrške birača izbornim listama

Članom 43 i 46 Zakona o izboru odbornika i poslanika propisano je da je za utvrđivanje izborne liste potreban odgovarajući procenat potpisa podrške birača, a da Državna izborna komisija propisuje postupak i organizaciju za davanje potpisa. Takođe, Zakon je propisao da birač svojim potpisom može podržati samo jednu izbornu listu, da mora imati prebivalište i biračko pravo na području odgovarajuće izborne jedinice.

Državna izborna komisija je blagovremeno donijela Uputstvo i propisala Obrazac za prikupljanje potpisa podrške PB-1, koji je objavljen u Službenom listu i na web sajtu Komisije.

Nakon raspisivanja izbora za poslanike u Skupštinu Crne Gore 11. jula 2016. godine, Komisija je donijela Kalendar rokova za sprovođenje izbornih radnji kojim je utvrđeno da je prvi dan roka za podnošenje izbornih lista 1. avgust 2016. godine.

Takođe Komisija je utvrdila i objavila najmanji potreban broj potpisa podrške izornoj listi (4.091) za izbor poslanika na izborima raspisanim za 16. oktobar 2016. godine.

Nakon Odluke Ustavnog suda Crne Gore („Sl.list CG“ br.12/16) kojom je ukinuta odredba člana 43 stav 6 Zakona o izboru odbornika i poslanika kojom je bilo propisano da se potpisi birača za podršku izornoj listi daju pred članovima opštinske izborne komisije, potpise podrške izornoj listi prikupljaju i dostavljaju podnosioci izbornih lista na propisanom obrascu.

I pored toga što se Državna izborna komisija stara o zakonitosti cjelokupnog izbornog procesa, imajući u vidu rokove za utvrđivanje izborne liste nakon njenog podnošenja (48 sati), broj potpisa birača koji podržavaju izbornu listu čiju vjerodostojnost bi trebalo provjeriti (4.091), i posebno postupak u kojem bi se eventualno utvrđivala vjerodostojnost potpisa (angažovanje stručnjaka grafologa uz prisustvo lica koje

je dalo potpis), te činjenice da zakon nijednom svojom odredbom nije propisao takvu obavezu Državnoj izbornoj komisiji, Komisija je stava da nema mogućnosti da provjerava vjerodostojnost potpisa birača podrške izbornoj listi.

Državna izborna komisija će izvršiti provjeru da li je izbornu listu svojim potpisom podržao zakonom propisan broj birača, da li lica koja su podržala određenu izbornu listu imaju biračko pravo, kao i da li je isti birač podržao više izbornih lista.

**Aktivnosti koje Državna izborna komisija preduzima na blagovremenom obezbjeđenju
izbornog materijala i stvaranju svih uslova za održavanje predstojećih parlamentarnih i
lokalnih izbora u četiri opštine**

U pripremi predstojećih izbora potrebno je posebno naglasiti da se, nakon izmjena Zakona o javnim nabavkama, prvi put nabavka izbornog materijala vrši kroz postupak javnih nabavki.

Navedena činjenica posebno otežava proces nabavke izbornog materijala, zbog propisanih procedura, rokova, mogućnosti žalbi i neizvjesnosti roka završetka postupka, što može ugroziti održavanje izbora.

Putem javnog tendera Državna izborna komisija je završila postupak nabavke digitalnih certifikata (eTokena), objavljen je tender za postupak javne nabavke ostalog izbornog materijala (glasačke kutije, paravani, zastave, kutije za kontrolne kupone, stolnjaci, itd...). Na zahtjev Državne izborne komisije Uprava za javne nabavke je donijela Rješenje kojim je data saglasnost da se nabavka i štampanje glasačkih listića i obrazaca izvrši putem pregovoračkog postupka.

Postupak javnih nabavki stvara realne rizike i nepredviđene okolnosti na koje Komisija ne može uticati, a koje mogu bitno uticati na blagovremeno nabavljanje izbornog materijala neophodnog za sprovođenje izbora.

Ovo iz razloga što je izborni materijal neophodno nabaviti u relativno kratkom roku i čija se nabavka ne može odlagati, pa je stoga Komisija mišljenja da bi ranije rješenje koje je bilo sadržano u članu 3 stav 1 tačka 12 Zakona o javnim nabavkama („Sl.list CG“, broj 42/11) kojim je bilo propisano da se zakon ne primjenjuje na nabavku izbornog materijala, bilo cjelishodno uvrstiti kroz dopunu Zakona o javnim nabavkama.

Prilog: Operativni izborni plan

Broj: 414
Podgorica, 19.08.2016.godine

PREDSJEDNIK
Budimir Šaranović